

TU 7

**NYOMÁSSZABÁLYZÓ ÁLLOMÁSOK ROBBANÁSVESZÉLYES
TÉRSÉGÉNEK MEGHATÁROZÁSA ÉS BESOROLÁSA AZ
MSZ EN 60079-10:2003 SZABVÁNY SZERINT.**

Előterjesztette:

Jóváhagyta:

Doma Géza
koordinációs főmérnök

Posztós Endre
ügyvezető igazgató

Módosítás:

Második teljes kiadás: 2012. január 30.

Változtatás átvezetésére:

kötelezett

nem kötelezett

Tartalomjegyzék:

1.0	Bevezetés	3/8
2.0	Alkalmazási terület	3/8
3.0	Zónatípusok	3/8
4.0	Kibocsátás fokozatai	3/8
5.0	Szellőzés	3/8
6.0	Térségbesorolási eljárás	4/8
6.1	Kibocsátó források	4/8
6.1.1	A nyomásszabályzó szekrény zónabesorolása	5/8
6.1.1.1	Zárt szekrény belső terének besorolása	5/8
6.1.1.2	Nyitott szekrény zónabesorolása	6/8
6.1.2	A szekrényen elhelyezett szellőzőnyílás	6/8
6.1.3	Lefúvató vezeték szabadba vezetett csomakja	7/8

1. melléklet:

Folyamatábra.

2. melléklet:

C1. Táblázat: Robbanásveszélyes térségek besorolási adatlapja – 1. Rész: éghető anyagok listája és tulajdonságaik.

3. melléklet:

C2. Táblázat: Robbanásveszélyes térségek besorolási adatlapja – 2. Kibocsátó források listája.

1.0 Bevezetés

A szabvány olyan térségekre ad besorolási eljárást, ahol éghető gázok vagy gőzök jelenléte lehetséges. Ezáltal már a tervezés folyamán meg lehet határozni a robbanásveszélyes térség méretét és fokozatát.

Villamos gyártmányok esetében ezt a szabványt kell alapul venni a robbanásveszélyes térségben használt megfelelő gyártmány kiválasztásához és telepítéséhez.

A szabvány nem vonatkozik a katasztrofális meghibásodásokra, pl. csővezetékek törésére.

2.0 Alkalmazási terület

A besorolási eljárás a következő paraméterek között alkalmazható:

- A földgázban a metán aránya 89%-nál nagyobb kell legyen, a fűtőérték nem haladhatja meg a 43 MJ/m³-t
- A hőmérséklet –20°C - +50°C között
- A nyomás nem lehet nagyobb 25 bar-nál

Az eljárás földgáz elosztó rendszerekre alkalmazható a megadott paraméterek között.

3.0 Zónatípusok

A szabvány a robbanásveszélyes térségeket a robbanóképes gázközeg előfordulási gyakorisága és időtartama alapján zónákba sorolja. Ezek a zónák a „0”, „1” és „2”-es zóna.

4.0 Kibocsátás fokozatai

A zóna típusa a robbanóképes gázközeg jelenlétének a valószínűségétől, a kibocsátás fokozatától és a szellőzéstől függ.

A szabvány a kibocsátó forrásokat három csoportba sorolja, a kibocsátás valószínűsége szerint.

Ezek a csoportok a következők:

- folyamatos fokozat
- elsőrendű fokozat
- másodrendű fokozat

Az egyes fokozatok fogalom meghatározása alapján a nyomásszabályzó állomásokban található kibocsátó források a „másodrendű” fokozatba tartoznak. A V_z elméleti térfogat számításához a kibocsátó források maximális kibocsátást kell meghatározni.

5.0 Szellőzés

A robbanóképes gázközeg kialakulását és annak fennmaradási idejét a legnagyobb mértékben a szellőzés befolyásolja. Megfelelő mértékű szellőzés is megakadályozhatja a robbanóképes közeg fennmaradását, és így befolyásolja a zóna típusát.

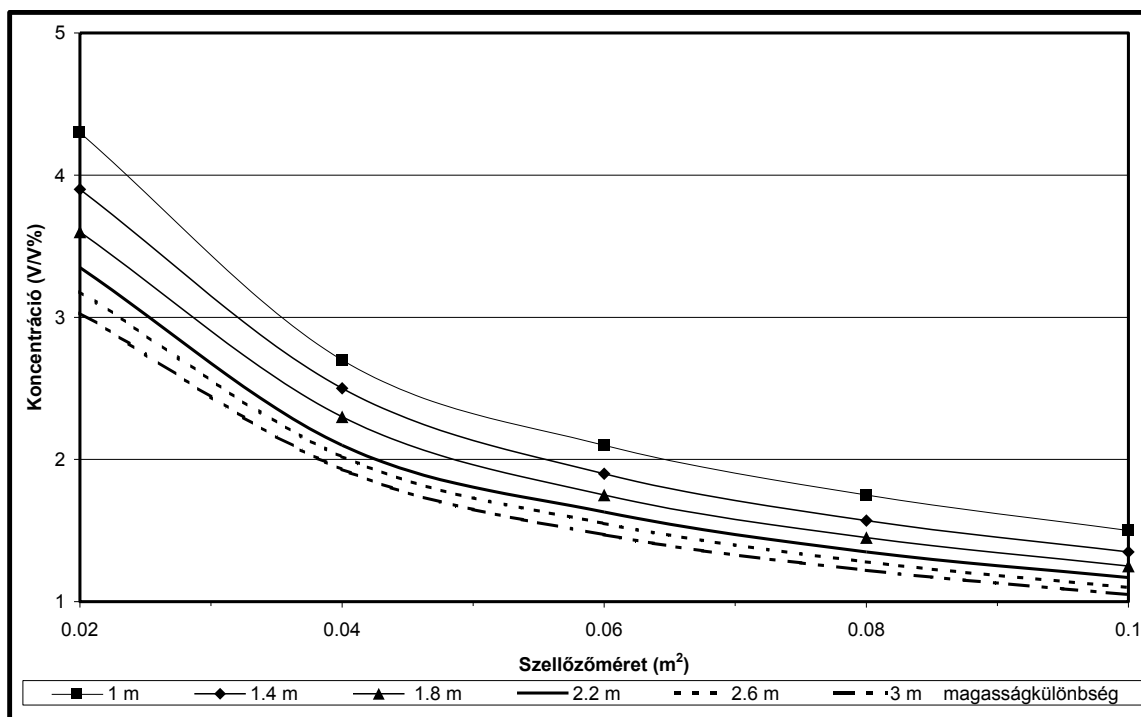
A szabvány a szellőzést három fokozatba sorolja, ezek:

- erős
- közepes
- gyenge

„Erős” és „közepes” szellőzés esetén a szekrény belseje „2”-es zónába sorolható, „gyenge” szellőzés esetén „1”-es zóna. Közepes szellőzéshez a szekrényen olyan méretű szellőzőnyílásokat kell elhelyezni, hogy a gázkoncentráció ne haladja meg az ARH 40%-t (2%). A szellőzőnyílások magasságkülönbségének függvényében az 1-es diagramból meghatározható a minimálisan szükséges szellőzőfelület, egy nyílásra.

A zónabesorolás a szekrény belsejében elhelyezhető villamos berendezések típusának a megválasztása miatt fontos.

1. diagram: A szekrényben kialakuló gázkoncentráció $2 \text{ m}^3/\text{h}$ ($0,0004 \text{ kg/s}$) kibocsátás esetén, a szellőzőméret függvényében.

6.0 Térésbesorolási eljárás

6.1 Kibocsátó források:

A gáznomámszabályzó állomások kapcsán szabvány szerinti kibocsátó forrásként a karimák, az impulzuscső szerelvények, a lefűvató vezeték szabadba vezetett csonkjá és a szellőző nyílások értelmezhetők.

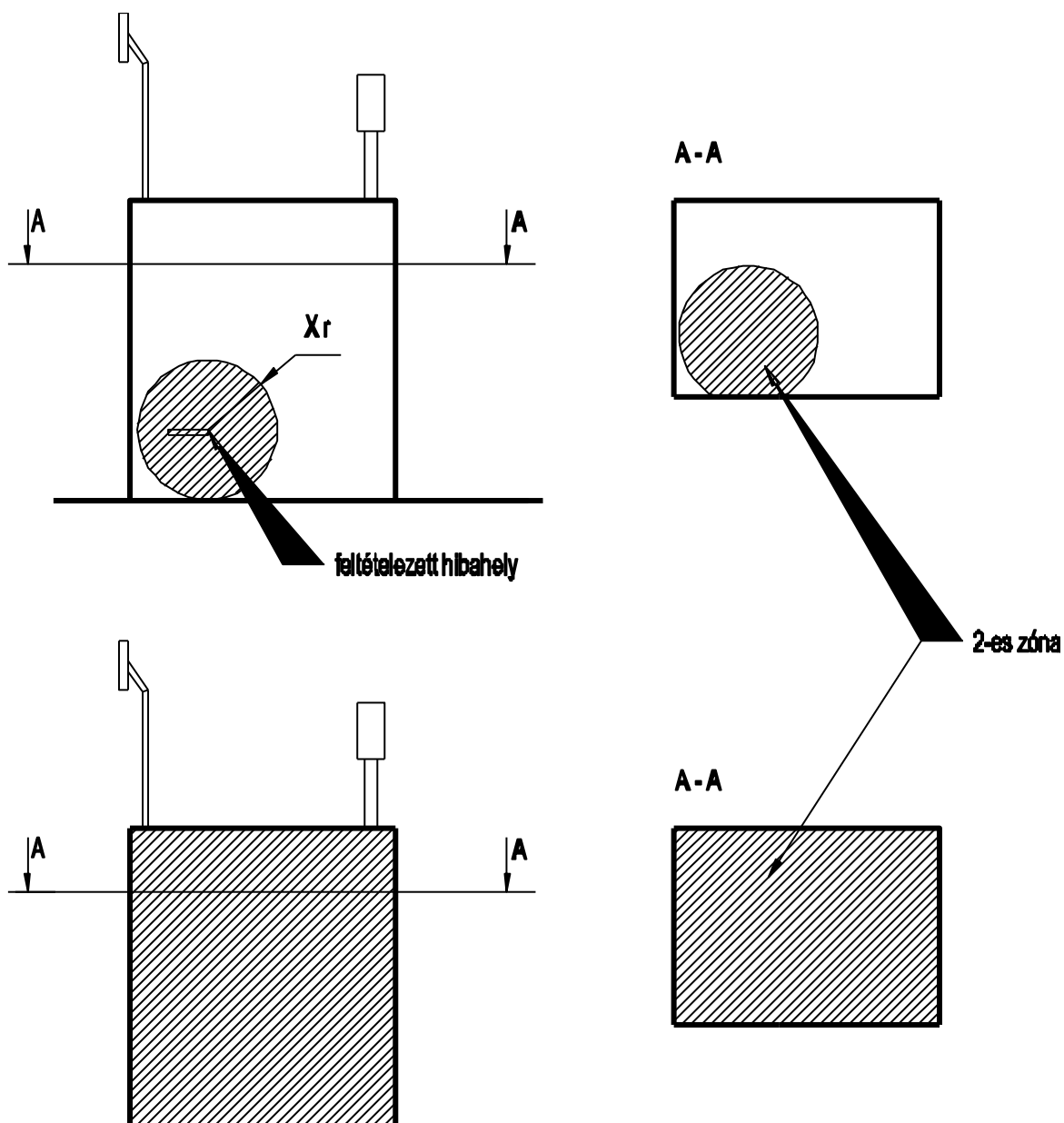
6.1.1 A nyomásszabályzó szekrény zónabesorolása:

6.1.1.1 Zárt szekrény belső terének besorolása:

A szekrény belső terében a karimákat és az impulzuscső szerelvényeket tekintjük kibocsátó forrásnak.

A kibocsátott mennyiség és a zóna nagysága a belső nyomástól függ. Az 1-es táblázat a belső nyomás függvényében adja meg a zónaméreteket, gömb alakot feltételezve.

Mivel a szekrény belsejében több kibocsátó forrás van, ezért a szekrény teljes belső terét be kell sorolni.

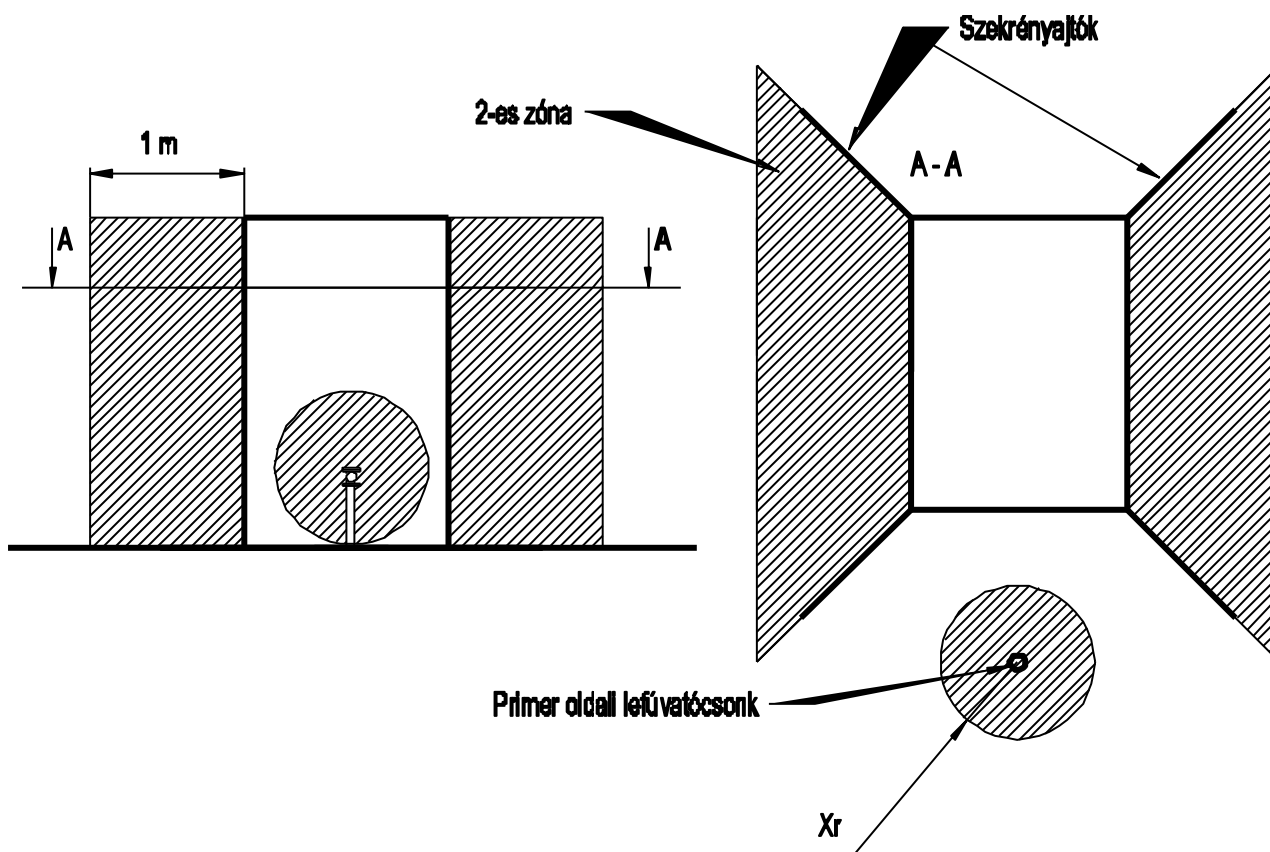

1. táblázat

Nyomás (bar)	Xr (m)
25	1,3
7	0,75
2	0,5
0,1	0,5

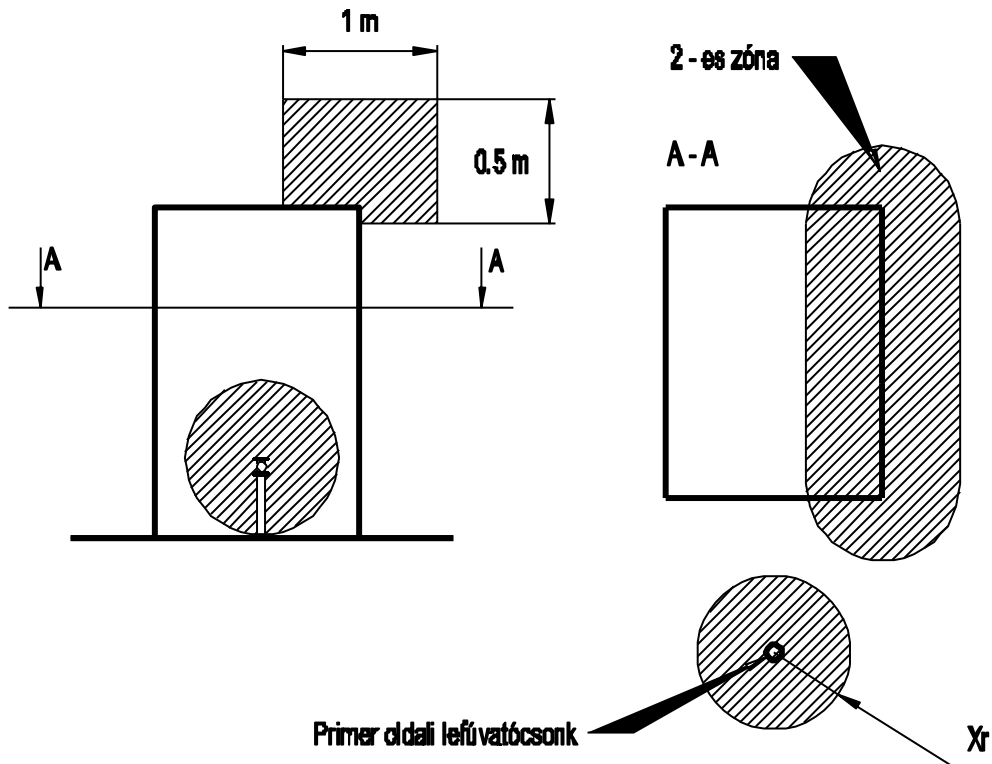
6.1.1.2 Nyitott szekrény zónabesorolása:

Nyitott szekrényajtók esetén a kibocsátó forrásokat szabadtérinek tekintjük. Az ábra a zóna elhelyezkedését és méretét mutatja. A primer oldali lefűtőcsonek egy vakkarimával lezárt gömbcsap. A zóna méretét a 6.1.1.1 pont szerint kell meghatározni.

6.1.2 A szekrényen elhelyezett szellőzőnyílás:

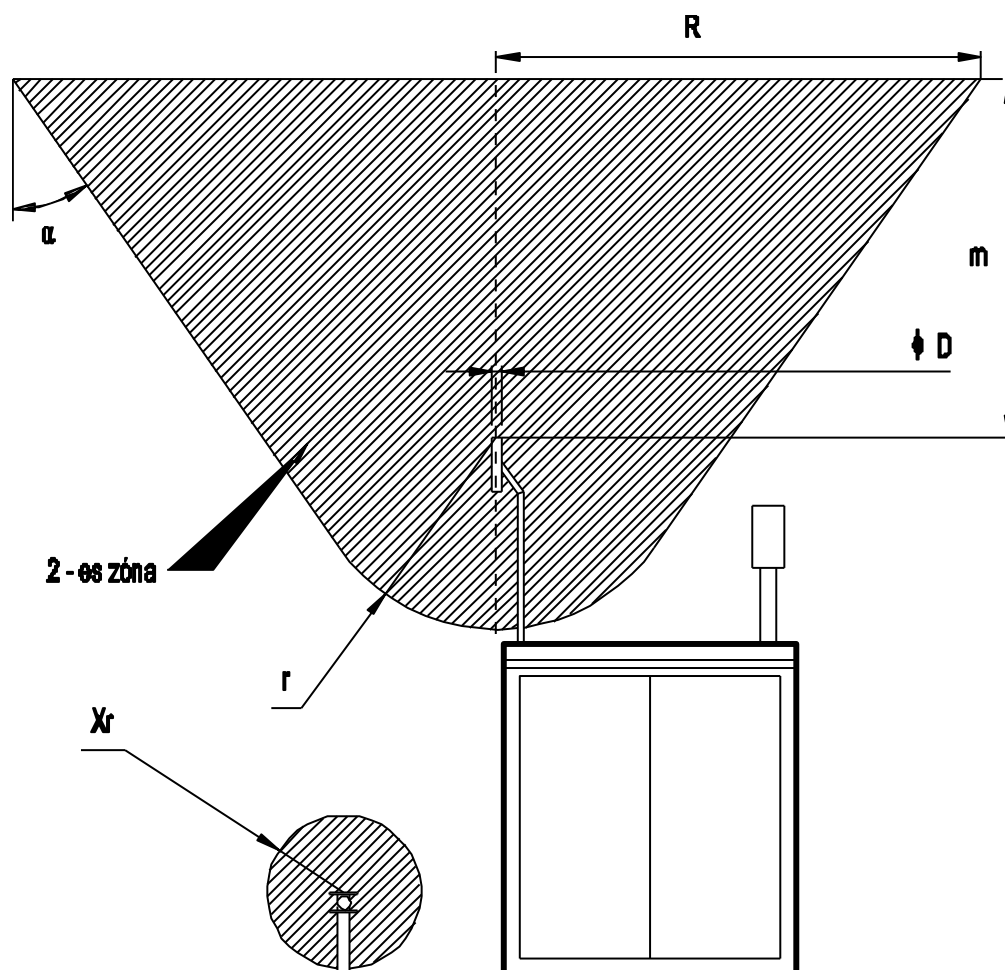
A zóna méretének a meghatározásánál, a zóna alapterületének a szellőzőnyílás vízszintes síkra vonatkozó vetületének méreteit plusz 0,5 m-t vesszünk fel vízszintes síkban, ívekkel lekerekítve. A kibocsátott mennyiség megegyezik a szekrény belsejében kibocsátott mennyiséggel.

6.1.3 Lefúvató vezeték szabadba vezetett csonkjá:

A kibocsátott mennyiség és a kibocsátó forrás átmérője függvényében a 2-es táblázat adja meg a zónaméreteket.

A lefúvató szelep teljesítményét az MSZ 7400/2-79: 1979 szabvány alapján számolható. A kibocsátó forrás függőlegesen felfelé irányított egyenes cső, a végén nincs olyan szerelvény elhelyezve, amely az áramlást akadályozná.

$$\alpha = 15^\circ$$

2. táblázat: zónaméret

Kibocsátott mennyiség (m ³ /h)	Kibocsátott mennyiség (kg/s)	Kibocsátó forrás átmérője φD							
		DN 15		DN 25		DN 40		DN 50	
		Zóna vízszintes és függőleges méretei (m)							
		r	0,7	r	0,93	r	1,26	r	1,58
		R	m	R	m	R	m	R	m
>1-10	>0,0002-0,002	1,1	1,5	1,2	1,1	-	-	-	-
>10-25	>0,002-0,005	1,4	2,7	1,5	2,1	1,7	1,5	-	-
>25-50	>0,005-0,01	1,8	4,0	1,8	3,3	1,9	2,4	2,1	1,9
>50-100	>0,01-0,02	2,2	5,6	2,2	4,8	2,3	3,9	2,4	3,1
>100-250	>0,02-0,05	3,0	8,4	3,0	7,6	3,0	6,5	3,1	5,6
>250-500	>0,05-0,1	3,7	11,3	3,7	10,4	3,8	9,3	3,8	8,3
>500-1000	>0,1-0,2	4,7	14,9	4,7	14,0	4,7	12,8	4,7	11,8
>1000-2500	>0,2-0,5	6,3	21,1	6,3	20,3	6,4	19,0	6,4	17,9
>2500-5000	>0,5-1	8,0	27,2	8,0	26,3	8,0	25,1	8,0	24,0
>5000-10000	>1-2	10,1	35,0	10,1	34,1	10,1	32,8	10,1	31,7